

Как се прави бюджет...или поне дебат за него

Петър Ганев

Дебатът за проекта

Дебатите около проекта бюджет 2010 не стихват и ако за някои това е проява на демократичност, то за мен е донякъде и повод за притеснение – не заради различните гледни точки, а заради начина по който се представят. Дебатите около бюджета се отприщват с внасянето му в парламента, когато параметрите му вече са достъпни за всички. От там нататък дискусиите се водят на няколко фронта – формални дебати (дебати в парламентарните комисии и в пленарната зала), неформални дебати (консултации между представители на правителството и заинтересовани страни) и медийни дебати (всички мнения за бюджета изказани в медийното пространство). Нещата, които се случват на тези платформи за дебат и които изменят първоначалния вид на бюджета могат да ни кажат много.

Това, което знаем с сигурност, е че дебатите в медийното (и обществено) пространство могат да бъдат безгранични. Има достатъчно вестници, радиа и телевизии, както и заинтересовани хора, така че е напълно нормално да чуем всевъзможни мнения, включително и абсурдни.

При неформалните дебати нещата не изглеждат точно така – тук достъп имат само определени групи (заинтересовани страни), които в общия случай отстояват собствените си интереси, тоест искат повече пари или привилегии. Данъкоплатецът рядко намира място в тези неформални дебати.

Формалните дебати следва да носят някакъв разум – нормално е всички гледни точки (без свръх безумните) да намерят отражение. В крайна сметка, в парламента са събрани хора с всякакви идеологии и различни сфери на живота, така че е нормално да се чуват различни мнения. Основните позиции намерили място в медийното пространство и при неформалните дебати следва да намерят своя път до пленарна зала. Ако това не се случи, то нещо не е наред.

Защо не се изказа никой в парламента?

Събитията през последните седмици ни показват пълната незаинтересованост от воденото на подобни формални дебати и то от страна на алтернативното мнение – опозиция и т.нар. заинтересовани групи. На правителството не му трябва дебат, то си внесло бюджета така, както му харесва и затова дебатът трябва да се инициира от тези с алтернативно мнение. И това се прави, но само пред медии и в неформални срещи, докато в пленарната зала е тихо.

Ако питате опозицията, то бюджетът е антисоциален и за нищо не става. Можете да го прочетете във всеки вестник, но въпреки това, факт е че представител на опозицията не е правил официално изказване по темата нито при съвместното заседание на бюджетната и икономическата позиция към парламента, нито в пленарна зала при приемането на проекта бюджет 2010 на първо четене. Това е странно.

Ако питате синдикатите, бюджетът също не е добър – „ще запали стачки”. Въпреки това, те също не се изказаха в парламентарните комисии, а бяха поканени. Активността им се изразява в говорене по медиите и организирането на „седянки” с представители на правителството.

Ако питате лекарите, то бюджетът за здравеопазване е пагубен и се готвят протести. Това е силна позиция на една безспорно важна прослойка в обществото. Въпреки това, тяхната позиция не беше припозната от никой при формалните дебати, дори от опозицията, които просто можеха да стъпят на вълната на надигащото се недоволство.

Последствията

Липсата на дебати в пленарна зала би следвало да означава и запазването на бюджета такъв, какъвто е. Да, ама не. По всичко личи, че говоренето по медиите и неформалните срещи са достатъчни за промени. Ето например, бюджетът за здраве най-вероятно няма да бъде свиван, а как се стигна до това решение не е много ясно. При воденето на този тип дебати, не можем да знаем какви други промени можем да очакваме.

Демократичността се изразява в това, че има законово установена възможност за дебат и даване на предложения за бюджета. Ако има недоволство, а в същото време никой не се възползва от тази законова възможност, то очевидно се използват други методи. Хвърлят се гръмки слова по медиите и се търсят контакти с правителството. Всичко това са може би нормални неща, но когато едното тотално изчезне за сметка на другото, то нещата не са на добре.